

Fogalomtár

Diplomáciai és konzuli kapcsolatok joga

A diplomáciai és konzuli kapcsolatok jogának fejlődése és alapintézményei

Szerző: Dr. Sziebig Orsolya Johanna

Aacheni Jegyzőkönyv: a diplomáciai jognak hosszú ideig a nemzetközi szokásjog volt a jogforrása, azonban a diplomáciai jog történetéből megnevezhetünk olyan dokumentumokat, amelyek forrásnak tekinthetők. Az aacheni kongresszus (1818. október 1. – november 15.) az első volt a Szent Szövetség tagállamai (Nagy-Britannia, Osztrák Császárság, Poroszország, Oroszország és Franciaország) által tartott négy kongresszus sorában. Ide tartozik az 1818-ben elfogadott Aacheni Jegyzőkönyv, amelyben többek között megjelentek a diplomáciai képviseltekre vonatkozó szabályok és a területenkívüliség.

Agrément: kinevezésre vonatkozó beleegyezés.

Akkreditáció: diplomáciai képviselet vezetőjének kinevezése.

Alanyi követségi jog: a szuverén államnak az a joga, hogy diplomáciai képviseletet küldjön más államokba (aktív követségi jog), illetve fogadja idegen államok diplomáciai képviselőit (passzív követségi jog).

Bécsi Kongresszus: 1814-1815, Bécsben az osztrák államkancellár, Metternich vezetésével, valamennyi európai állam (a Török Birodalom kivételével) részvételével megtartott nemzetközi kongresszus, amelynek célja Európának a napóleoni háborúk utáni rendezése volt. Itt határozták meg a követek rangsorát.

Diplomácia, mint tevékenység: a diplomácia mint tevékenység a nemzetközi jog alanyainak képviselői útján megvalósuló, a nemzetközi jogi normák által szabályozott tevékenysége az állam külpolitikai céljainak békés eszközökkel való megvalósítására. Ez azt jelenti, hogy a diplomáciai tevékenység része a külpolitikai tevékenységnek, azt is mondhatnánk, hogy annak béke idején kifejtett része.

Diplomáciai képviselet: a diplomáciai képviselet a küldő állam fogadó állam területén működő legfontosabb államigazgatási szerve.

Diplomáciai testület: az egy adott államba akkreditált diplomaták összessége alkotja, szűkebb értelemben csak az egy államban akkreditált képviseltek vezetőit. A diplomáciai testület élén a fogadó országba legrégebben akkreditált képviseltek vezetője, az ún. doyen áll. Feladata, hogy protokolláris eseményeken képviselje a diplomáciai képviselőket, illetve kiálljon azok érdekeiért a fogadó országban.

Doyen: legrégebben akkreditált diplomata, képviseltek vezetője.

Exterritorialitás: területenkívüliség, ezért például a diplomáciai képviseltekre „bemenekülőket” menedékjog illeti meg.

Ius legationis: a követek küldésének és fogadásának joga (aktív és passzív oldal).

Képviseltek: valamely állam külföldön működő szerve, amely saját államát az idegen államnál minden vonatkozásban képviseli.

Képviseltek vezetője: az a személy, akit a küldő állam megbízott az-
zal, hogy e minőségben tevékenykedjék.

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

Közös akkreditáció: egy állam képviselése más államot is képvisel.

Külpolitika: a külpolitika az államnak az a tevékenysége, amely érdekeinek nemzetközi téren történő érvényesítésére, védelmére, helyzetének alakítására irányul.

Persona non grata: a fogadó állam - anélkül, hogy elhatározását indokolnia kellene - bármikor értesítheti a küldő államot arról, hogy a képviselő vezetője vagy a képviselő diplomáciai személyzetének valamely tagja persona non grata, illetőleg, hogy a képviselő személyzetének bármely más tagja nem elfogadható.

Preszbüsz: ókori görög városállamok ismerték, diplomáciai küldött.

Proxenosz: a mai konzuli, tiszteletbeli konzuli feladatokat látta el. megbízást kapott egy másik várostól, hogy amennyiben annak polgárai az ő városába érkeznek, ellássa jogvédelmüket, és segítségükre legyen.

Tárgyi diplomáciai jog: /ius legationum/: minden szabályt magába foglal; a diplomáciai képviselőkre és képviselőkre egyaránt vonatkozik.

Többes akkreditáció: egy adott országba megbízott nagykövet másik államban is képviselheti az államot.

Viszonosság: egy államnak számolnia kell azzal, ha egy másik állammal, vagy annak polgárával szemben egy adott magatartást tanúsít, akkor hasonló helyzetben a másik állam ugyanolyan magatartást tanúsít majd.